

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Mgr. Věrou Pazderovou, LL.M., M.A., ve věci

žalobkyně: **O. H.**, nar. X
státní příslušnost Ukrajina
t. č. X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 8. 2. 2021, č. j. OAM-16/LE-BE01-BE02-PS-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 2. 2021, č. j. OAM-16/LE-BE01-BE02-PS-2021, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobkyni se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Policie ČR, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, rozhodnutím ze dne 4. 2. 2021 zajistila žalobkyni za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), neboť žalobkyně nevycestovala z území v době stanovené rozhodnutím o správním vyhoštění ze dne 19. 5. 2016, které nabylo právní moci dne 11. 10. 2016 a stalo se vykonatelným (po neúspěchu žalobkyniny žádosti o mezinárodní ochranu) dne 27. 9. 2020. Dne 3. 2. 2021 byla žalobkyně kontrolována přivolanou hlídkou cizinecké policie ve Fakultní nemocnici Bulovka, kde byla hospitalizována v souvislosti s operací slinivky břišní. Policejní hlídka zjistila, že se žalobkyně nachází v evidenci nežádoucích osob, a proto ji téhož dne zajistila podle zákona č. 273/2008 Sb., zákona o Policii ČR, a následně již zmíněným rozhodnutím

podle zákona o pobytu cizinců.

2. Dne 5. 2. 2021 žalobkyně podala v zařízení pro zajištění cizinců opakovanou žádost o mezinárodní ochranu.
3. Dne 8. 2. 2021 žalovaný vydal v záhlaví označené rozhodnutí, kterým žalobkyni „přezajistil“ podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a stanovil dobu zajištění do 28. 5. 2021. Podle žalovaného existovaly s ohledem na pobytovou historii žalobkyně oprávněné důvody se domnívat, že žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, nebo je pozdržet, ačkoliv mohla požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve. Zároveň žalovaný neshledal, že by zvláštní opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu byla dostatečně účinná.
4. Dne 9. 2. 2021 bylo na základě PCR testu provedeného předchozího dne zjištěno, že je žalobkyně pozitivní na infekční respirační onemocnění způsobené virem SARS-CoV-2. Žalobkyně byla umístěna do izolace v budově 2241 B v rámci zařízení pro zajištění cizinců.
5. Dne 22. 2. 2021 bylo žalobkyni předáno napadené rozhodnutí.

II. Obsah žaloby

6. Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou (doručenou soudu prostřednictvím žalovaného dne 19. 3. 2021), v níž namítá, že žalovaný nedodržel lhůtu pro doručení rozhodnutí o zajištění stanovenou v § 46a odst. 4 zákona o azylu, která činí 5 dnů ode dne podání žádosti o mezinárodní ochranu. V této lhůtě musí být nejen rozhodnuto, ale rozhodnutí musí být také doručeno [viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 15. 6. 2017, č. j. 5 Azs 107/2017-28]. V nyní posuzované věci sice bylo rozhodnutí vydáno dne 8. 2. 2021, doručeno bylo ale až dne 22. 2. 2021.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve svém vyjádření navrhuje zamítnutí žaloby, neboť je přesvědčen, že se nedopustil nezákonnosti. Žalobkyně byla s ohledem na pozitivní PCR test na přítomnost viru SARS-CoV-2 umístěna do izolace od 9. 2. 2021 do 18. 2. 2021. Během této doby nemohlo být rozhodnutí žalobkyni předáno ze zdravotních a bezpečnostních důvodů. Rozhodnutí jí bylo doručeno až po uplynutí lhůty, během které byla v karanténě, a to bylo stanoveno na 22. 2. 2021. Žalobkyně si tohoto dne rozhodnutí převzala za přítomnosti tlumočnice. Podle žalovaného se jednalo o zásah „vyšší moci“, který nemohl ovlivnit, domnívá se proto, že postupoval v souladu s právními předpisy.

IV. Posouzení žaloby soudem

8. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 22. 2. 2021; žalobkyně podala žalobu prostřednictvím žalovaného dne 12. 3. 2021), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v rozsahu a mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Soud rozhodl ve věci bez nařízení jednání, neboť žalobkyně jednání nepožadovala a soud neshledal nařízení jednání nezbytným (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).
9. Žaloba je důvodná.
10. Mezi účastníky řízení je sporné, zda žalovaný porušil § 46a odst. 4 zákona o azylu tím, že

napadené rozhodnutí ze dne 8. 2. 2021 doručil žalobkyni až dne 22. 2. 2021.

11. Citované ustanovení stanoví, že „[j]de-li o cizince, který je zajištěn podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky a který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, rozhodne ministerstvo o zajištění podle odstavce 1 do 5 dnů ode dne podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany“ (zdůraznění doplněno).
12. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 30. 1. 2015, č. j. 4 Azs 228/2014-34, dovodil, že pokud cizinec požádá o mezinárodní ochranu v zařízení pro zajištění cizinců a žalovaný chce cizince tzv. „přezajistit“ podle výše citované právní úpravy, musí cizinci rozhodnutí o zajištění v zákonné pětidenní lhůtě rovněž doručit. Přitom platí, že pětidenní lhůta není lhůtou pořádkovou, ale lhůtou propadnou, po jejímž marném uplynutí nelze rozhodnutí vydat, respektive pokud bylo vydáno, je takové rozhodnutí nezákonné. Nejvyšší správní soud vzal v citovaném rozsudku v úvahu zejména zájem na tom, aby byl cizinec omezen na osobní svobodě co možná nejkratší dobu a jediné na zákonném podkladě. Rozhodl rovněž se zřetelem ke skutečnosti, že doručování provádí samotní zaměstnanci žalovaného a cizinec je správnímu orgánu k dispozici 24 hodin denně, nemůže se tedy doručení vyhýbat.
13. Tyto závěry Nejvyšší správní soud dále rozvinul v rozsudku č. j. 5 Azs 107/2017-28. Vyslovil, že poslední den zákonné pětidenní lhůty se neurčuje podle pravidla stanoveného v § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu, podle něhož „pokud je provedení určitého úkonu v řízení vázáno na lhůtu a připadne-li konec lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší příští pracovní den“.
14. V rozsudku ze dne 31. 8. 2020, č. j. 10 Azs 41/2020-43, Nejvyšší správní soud potvrdil výše uvedené závěry a doplnil, že nevydává-li žalovaný rozhodnutí o zajištění v zákonné pětidenní lhůtě, neztrácí zajištění žadatele hned po uplynutí lhůty právní oporu, ale žadatel může být opětovně zajištěn policií ještě po dobu maximálně tří následujících dnů v režimu § 124 odst. 4 zákona o pobytu cizinců. Stále však platí, že obě lhůty, pětidenní i třídní, jsou propadné. Uplyne-li pětidenní lhůta k rozhodnutí o zajištění podle zákona o azylu, nelze žadatele v tomto režimu již zajistit, totéž platí o lhůtě k zajištění podle § 124 odst. 4 zákona o pobytu cizinců.
15. V posledně citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud zdůraznil, že s ohledem na výjimečnost institutu zajištění a specifické postavení zajištěného žadatele o mezinárodní ochranu je namístě upřednostnit restriktivnější výklad běhu lhůty k rozhodnutí zajištění oproti obecné úpravě správního řádu.
16. V nyní posuzované věci žalovaný argumentuje tím, že neprodlenému doručení bránila okolnost, kterou nemohl ovlivnit – žalobkyně byla pozitivní na přítomnost viru SARS-CoV-2, a proto ze zdravotních a bezpečnostních důvodů nebylo možné rozhodnutí předat po dobu, kdy jí byla nařízena izolace.
17. Doručení rozhodnutí o zajištění je oproti doručování „běžného“ správního rozhodnutí specifické v tom, že je předáváno v zařízení pro zajištění cizinců osobně za přítomnosti tlumočníka, přičemž je cizinci sdělen podstatný obsah rozhodnutí a poučení, která vyplývají ze zákona o azylu (nebo ze zákona o pobytu cizinců v případě zajištění podle tohoto zákona). Soud nezpochybňuje, že s ohledem na infekčnost onemocnění covid-19 nebylo namístě, aby žalovaný vystavil zdravotnímu riziku své zaměstnance a tlumočníka osobní přítomností. Není však přesvědčen o tom, že žalovaný nemohl doručit napadené rozhodnutí jiným způsobem, který by nevyžadoval osobní setkání s osobou, která je

infekční.

18. S ohledem na již výše zmíněnou mimořádnou povahu zajištění měl žalovaný hledat cesty, jak naplnit požadavek na dodržení lhůty stanovené v § 46a odst. 4 zákona o azylu pro rozhodnutí o „přezajištění“ a jeho doručení. Z argumentace žalovaného nevyplývá, že by předání rozhodnutí bránila nepřekonatelná překážka.
19. Nabízí se např. možnost předání písemného rozhodnutí (cizinci v izolaci musí být nějakým způsobem předávána přinejmenším strava, proto předání písemnosti soud nepovažuje za neuskutečnitelné) s tím, že by žalovaný žalobkyni na dobu nezbytně nutnou zapůjčil výpočetní techniku spolu informací o čase a instrukcemi, jak uskutečnit videokonferenci, při níž by pracovník žalovaného a tlumočník sdělili žalobkyni nosné důvody rozhodnutí a potřebná poučení, zejména o možnosti podat žalobu a v jaké lhůtě, o možnosti podat návrh na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě, o možnosti požádat o nařízení jednání před soudem pouze na návrh obsažený v žalobě nebo do 5 dnů ode dne podání žaloby a o právu požádat o opětovné posouzení důvodů zajištění (viz § 46a odst. 6, 8 a 10 zákona o azylu). Jednalo by se tak v zásadě o předání rozhodnutí obdobnou formou, jak to bývá běžné, pouze namísto osobního setkání by byla zvolena forma videokonference. Alternativní možností by mohl být např. písemný překlad nosných důvodů a potřebných poučení tlumočníkem v rozsahu, který by jinak tlumočník učinil ústně. Žalovaný neuvedl, že by zdravotní stav žalobkyně znemožňoval uskutečnění některého z nastíněných způsobů doručení.
20. Není úkolem soudu, aby žalovanému nařizoval přesný postup, neboť je to žalovaný, kdo nejlépe zná své materiální podmínky a logistické možnosti. V této souvislosti je pak třeba zdůraznit, že pandemie onemocnění covid-19 započala v ČR již zhruba před rokem, žalovaný musel počítat s tím, že nastane situace, kdy některý ze zajištěných cizinců bude pozitivní na přítomnost viru SARS-CoV-2, měl tak dostatek času na to, aby se připravil na možné alternativní způsoby doručení rozhodnutí o zajištění.
21. S ohledem na skutečnost, že doručením rozhodnutí o zajištění se rozbíhá 30denní lhůta pro podání žaloby, soud vážil, zda by doručením rozhodnutí o zajištění osobě nacházející se v izolaci nebyla nepřípustně ztížena její možnost vyhledat právní pomoc. Již samotné zajištění možnost vyhledání právní pomoci ztěžuje, v případě umístění do izolace je pak situace ještě složitější. Soud však nepovažuje ani takovou situaci za neřešitelnou. Soudu je z úřední činnosti známo, že cizincům nacházejícím se v zařízení pro zajištění cizinců pravidelně poskytují právní pomoc právníci neziskových organizací, příp. někteří advokáti. V takovém případě by bylo možné, aby žalovaný zprostředkoval kontakt žalobkyně s právním poradcem či advokátem obdobným způsobem, jak bylo nastíněno v případě předání rozhodnutí – tedy pomocí výpočetní techniky, a to ať již by byl právní poradce či advokát přítomen přímo v zařízení pro zajištění cizinců nebo ve své kanceláři.
22. Postup, který zvolil žalovaný, tedy doručení rozhodnutí o zajištění až po uplynutí doby izolace, oddaluje možnost přezkumu rozhodnutí o zajištění soudem. I z tohoto důvodu je třeba trvat na co nejvčasnějším doručení rozhodnutí o zajištění.
23. Soud shrnuje, že v nyní posuzovaném případě žalovaný nerozhodl o zajištění žalobkyně v pětidenní lhůtě stanovené v § 46a odst. 4 zákona o azylu, její omezení na svobodě proto mohlo mít ještě tři následující dny po uplynutí lhůty zákonný podklad, během nichž mohla o zajištění žalobkyně rozhodnout policie. Pro posouzení zákonnosti nyní napadeného rozhodnutí je to však nepodstatné. Předmětem přezkumu v této věci je

rozhodnutí o zajištění vydané podle § 46a odst. 4 zákona o azylu (srov. výše citovaný rozsudek NSS č. j. 10 Azs 41/2020-43).

24. Při vědomí závěrů výše citovaných rozsudků a s ohledem na mimořádnou povahu institutu zajištění, který znamená omezení či dokonce (v závislosti na povaze, délce, důsledcích a způsobu zajištění) zbavení osobní svobody, nemohl soud dospět k jinému závěru, než že rozhodnutí o zajištění žalobkyně bylo doručeno opožděně, a je tedy nezákonné. Přestože žalobkyně v žalobě nevznesla žádné námitky, jimiž by zpochybnila věcné důvody pro zajištění, soudu nezbylo než rozhodnutí žalovaného zrušit.

V. Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

25. Soud shledal žalobu důvodnou, proto rozhodnutí žalovaného zrušil (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a vrátil mu věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.) s tím, že v dalším řízení připadá v úvahu pouze zastavení řízení, protože již není možné znovu rozhodnout o zajištění žalobkyně podle § 46a zákona o azylu (viz např. rozsudek ze dne 14. 5. 2014, č. j. 8 Azs 43/2014-54, body 21 a 22).
26. V této souvislosti soud podotýká, že si je vědom nejednotnosti judikatury správních soudů v otázce, zda v případě nezákonnosti rozhodnutí o zajištění soud toto rozhodnutí pouze zruší nebo zruší a vrátí k dalšímu řízení. První linie judikatury vychází ze skutečnosti, že soudní řád správní neumožňuje soudu rozhodnutí správního orgánu pouze zrušit a nevrátit (srov. § 78 odst. 4 s. ř. s.; viz např. rozsudky NSS ze dne 5. 2. 2014, č. j. 1 Azs 21/2013-50, ze dne 27. 2. 2014, č. j. 6 Azs 19/2013-47, či výše citované rozsudky č. j. 4 Azs 228/2014-34, č. j. 10 Azs 41/2020-43, a č. j. 5 Azs 107/2017-28). S opačným postupem, kdy bylo rozhodnutí o zajištění pouze zrušeno a věc nebyla žalovanému vrácena, se lze setkat např. v rozsudcích ze dne 8. 2. 2021, č. j. 5 Azs 419/2019-49, ze dne 29. 5. 2019, č. j. 2 Azs 93/2018-68, nebo ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019-60. S ohledem na skutečnost, že krajský soud nemá možnost při zjištění rozpornosti judikatury aktivovat rozšířený senát, nezbylo než přiklonit se k té linii judikatury, kterou považuje za přesvědčivější. Pro úplnost soud podotýká, že zmíněná nejednotnost postupu správních soudů nemá faktický dopad do práv žalobců, neboť v každém případě musí být cizinec ze zajištění propuštěn vyhlášením zrušujícího rozsudku [§ 46a odst. 13 písm. c) zákona o azylu].
27. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšné žalobkyni soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jí podle obsahu spisu žádné náklady nevznikly.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 29. března 2021

Mgr. Věra Pazderová, LL.M., M.A., v. r.
soudkyně